

בשביילי דענשא לתורה וחסידות

• יו"ל ע"י חברת לומדי תורה דחסידי מודז'ין בהכוונת כ"ה מרז אדמו"ר שליט"א •

אדר תשפ"ה

פרשת כי תשא

גלוין רל"ז שנה ה'

עלי דשא

פרשת כי תשא

קדושת השבת והמשכן

ואתה דבר אל בני ישראל לאמר אך את שבתותי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדורותיכם (לא, יג).

וברש"י: אף על פי שתהיו רדופין וזרזין בזריות המלאכה, שבת אל תדחה מפניה, כל אכין ורקין מעוטיך, למעט שבת ממלאכת המשכן.

ואפשר לומר, בהקדים מה שפירש"י בפרשת בהעלותך (במדבר ה, ב): 'למה נסמכה פרשת המנוחה לפרשת הנשיאים, לפי שכשראה אהרן חנוכת הנשיאים חלשה אז דעתו שלא היה עמהם בחנוכה לא הוא ולא שבתו, אמר לו הקב"ה חייך שלך גדולה משלהם שאתה מדליק ומטיב את הנרות, היינו שהבטיחו הסבה לדורות. וכבר הביאו בספד"ק דאף בזמן הזה שבעונותינו הרבים אין לנו מקדש על מכונו, ואין אנו זוכים להדלקת הנרות המנוחה במקדש, מכל מקום מכוון הדבר על נרות החנוכה, שנוהג אף לאחר החורבן בגלותינו ולא יבטל לעולם.

ולעניינינו אפשר לומר, דהמכוון על נרות שבת. וזהו הטעם שאין השבת נדחית עבור עשיית המשכן, כי בזה נעלית קדושת השבת מקדושת המשכן, דהמשכן נחשב והשבת קיימת ועומדת לעד ולעולמי עולמים. וענין זה מרומז בפסוק, 'כי אות הוא ביני וביניכם לדורותיכם', לדורותיכם דייקא, דהשבת היא אות העומדת וקיימת לעולם, על כן אינה נדחית מפני מלאכת המשכן שאינה עומדת לדורות. (אמרי אש)

תורה נצחית

וישלך מידיו את הלוחות וישבר אותם תחת ההר (לכ, טו).

ונראה לומר, שלא נשבור אלא לשעה, ומיד חזרו לשלימותם, והיינו דקאמר משה לישראל (דברים ט, יז) 'ואשברם לעיניכם', דהיינו רק למראה עיניכם נשברו, וכדכתיב ביוסף (בראשית מב, כד) 'ויקח מאיתם את שמעון ויאסור אותם לעיניהם', ופירש"י שלא אסרו אלא לעיניהם, וכיון שיצאו הוציאו והאכילו והשקוהו. ובכך מיושב כיצד מסתיימת התורה בכתוב 'ולכל היד החזקה ולכל המורה הגדול אשר עשה משה לעיני כל ישראל', ופירש"י דקאי על שבירת הלוחות, שהוא לכאורה דבר פורענות, אלא מכאן שמיד חזרו לתיקונם.

עוד יש לומר בטעם סיום התורה בענין שבירת הלוחות, דהיתה שבירתם מכוון קל וחומר שנשא משה בעצמו, 'ומה פסח שהוא אחד ממש מאות ושלוש עשרה מצוות אמרה תורה 'כל בן נכר לא יאכל בו', התורה כולה וישראל מומרים, על אחת כמה וכמה' (יבמות סב). וקל וחומר הוא תורה שבעל פה, ובסיום התורה שבכתב מתחילה תורה

בשביילי המערכת

התמחה - את מי?

האוטובוס גלש באיטיות אל מחוץ לתחנה המרכזית. ירח עגול האיר את אפולונית הלילה של באר שבע המדברית.

הנהג החניק פיהוק. נסיעה ארוכה ומתישה ממתינה לו, עד לצפת שבצפון. נסיעה בת ארבע שעות - וגם זה ברחמי שמים, ובתנאי שמע"צ לא בחרו בלילה הזה כליל שיפוצי כבישים.

"נהג?" קול עייף במיוחד פנה אליו מאחורי גבו. הנהג אפילו לא הקדיש טיפת מאמץ להביט אל המראה ולבדוק במי מדובר. גם הוא עייף במיוחד אחרי יום ללא הפסקה על הכבישים.

"כן אדוני?"
"אני צריך לרדת בנתניה, ו..."
"רק הרגע יצאנו - וכבר אתה רוצה להגיע לנתניה?" העיפיות השפיעה על מצב רוחו של הנהג, והוא היה נרגז, "יש לך עוד לפחות שעותיים עד נתניה!"

"ברור, ברור", הנוסע פיהק מאחור, "אבל אני רוצה לבקש ממך, היות ואני מאוד עייף, וכנראה שבעוד דקות ספורות אירדם לשינה עמוקה אחרי יום מתיש במיוחד - אני מבקש שתוריד אותי בנתניה, וממש מתחנן שגם אם אני שקוע בתרדמת עמוקה - אל תמשך בנסיעה מבלי שתוריד אותי! מצדי - אתה יכול אפילו לתפוס אותי בידיים ולמשוך אותי למטה!"

חבל שהוא לא יכול להחליף איתו. גם הוא היה רוצה להירדם עכשיו, לפחות עד נתניה. הבעיה היא שיותר מידי חיים תלויים בערנותו של כעת.

"בסדר, אשתדל", הוא ניסה לשוות אדיבות לקולו הנרגז, אילו בקשות יש לאנשים? הוא בסך הכול נהג - ועכשיו ממנים אותו להיות 'וועקער'?

"תודה, אני יושב בספסל החמישי... לא, הרביעי, בספסל הרביעי מימין".

"אין בעיה". הכביש היה ריק והנהג סחט את הדוושה עד הקצה. הנוסע העייף פנה לתנומתו הנינוחה.

לאחר שעה וארבעים החליקו גלגלי האוטובוס לעברה של צומת נתניה.

הנהג לא שכח את הבקשה. הוא הכריז ברמקול: "נוסעים יקרים שימו לב, הגענו לנתניה!"

אף אחד לא קם.

הוא ניסה את כוחו שוב במערכת הכריזה, אבל לא היתה תגובה. כנראה עמוקה היתה שנתו של הנוסע.

היום, בשבת קודש, מגיעה עת מבחן: האם נשכיל ליישם את קבלת התורה מאהבה? האם נשכיל לשוב לבית המדרש האהוב, לפצוח בלימוד ערב, לידבק באותיות התורה המאירות?

רק שלא נגלה חלילה, שבטעות וויתרנו בפורים - על הנוסע הלא נכון...

שבעל פה. ועוד דגם לאחר שבירת הלוחות לא נשארו ישראל בלי תורה, שהרי לא נשבר אלא הכתב, ולא הקולות שראו בעיניהם בבחינת רואים את הנשמע, וקולות ללא כתב היינו בחינת תורה שבעל פה. ומהאי טעמא בלוחות שניות נכללה תורה שבעל פה. (נחלת דן)

השבת מכפרת על חטא העגל

וסלחת לעוונתו ולחטאתו ונחלתנו (לד, ט).
מהו הפירוש 'ונחלתנו'. אלא עיקר תיקון וכפרת חטא העגל הוא על ידי השבת, כדאיתא בגמ' (שבת ק"ח) 'כל השומר שבת אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו. ויש לומר זהו הענין, 'ישמח משה וכו' ושני לוחות אבנים הוריד בידו וכתוב בהם שמירת שבת וכן כתוב בתורתך'. מה לו להזכיר כאן 'אשר הוריד בידו', די לומר, וכתוב שמירת שבת בשני הלוחות וכן כתוב בתורתך. אלא הכוונה על שבירת הלוחות, אשר הוריד הלוחות והשליכם מידו. ועל ידי שמירת שבת הכתוב בהם, על דרך רפואה קודם למכה, יהיה התיקון על זה. וגמר אומר 'וכן כתוב בתורתך', כלומר ועל ידי כן חוזרים למדריגת קבלת התורה. זהו שאמר משה לפני הקב"ה 'וסלחת לעוונתו ולחטאתו' כיצד 'ונחלתנו' על ידי השבת, אשר הנחלתנו ה' אלוהינו באהבה וברצון. זהו שפירש"י 'ונחלתנו' ותתנו לנו לנחלה מיוחדת, זו היא בקשת 'ונפלינו' אני ועמך, שלא תשרה שכונה על אומות העולם עכ"ל. והיינו השבת תתנו לנו לנחלה, כמו שכתוב (ישעיה נח, יד) 'והאכלתיך נחלת יעקב אביך וגו'. ויום קדוש הוא להשראת השכינה בישראל. כזוה"ק (ח"ב ע"מ קל"ה) 'ואתתקנת למשרי עלה מלאך קדישא עילאה'. ועל ידי זה 'ונפלינו' אני ועמך, שלא תשרה שכונה על אומות העולם, כי 'עכו"ם ששבת חייב מיתה' (סנהדרין נח) 'ולא נתתו ה' אלוהינו לגויי הארצות ולא הנחלתו מלכנו לעובדי פסילים וכו'. (אמרי שאול)

מוח ולב - הגוף

ואמלא אותו רוח אלוהים בחכמה בתבונה ובדעת וגו' לחשוב מחשבות לעשות בזה ובכסף ובנחושת (לא, ג - ד).

יש לומר 'לחשוב מחשבות' דבוק למעלה אל 'חכמה ותבונה ודעת'. והיינו כמבואר כבר בדברינו כמה פעמים 'הנסתרות לה' אלוהינו והנגלות לנו ולבנינו' (דברים כט, כח). פ"ה, **הנסתרות** היינו הלב ומוח 'יהיה לה' אלוהינו, והנגלות לנו ולבנינו. זהו שנאמר 'בחכמה ובתבונה ובדעת ולחשוב מחשבות', פ"ה המחשבה שבלב ומוח יהיה בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה דקדושה. 'לעשות בזה ובכסף ובנחושת' והגוף יעשה במשא ומתן זהב וכסף ונחושת.

(דברי ישראל)

ליקט וערך הרב יצחק קרימלובסקי

מצוות סיפור יציאת מצרים והמסתערף

מתוך החומר הנלמד השבוע בעמוד הקהילה מסכתא פסחים דף קטו - קטז

האם יש חיוב לשאול את כל השאלות האמורות בנוסח מה נשתנה

א. נחלקו הראשונים באופן שהתינוק תמה באחת מן התמיהות הנ"ל האם די בכך, או דצריך לשאול גם כל השאלות הנזכרות בנוסח של מה נשתנה?

דעת התוס' דמטרת הפעולות שעושין הוא להתמיה התינוקות שמתוך כך יבא לישאל בשאר דברים המבוארים בנוסח של מה נשתנה, ולא סגי במה ששאל למה עוקרין את השולחן?

דעת הרשב"ם ורבנו ישעיה' שאם שאלו אחת מן התמיהות הנ"ל סגי ושוב אין צריך לומר נוסח של מה נשתנה.

דעת הרמב"ם' דכלפי התינוק די לנו במה שתמה באחת מן התמיהות הנ"ל, ובאופן זה יצטרך האומר ההגדה לומר כל השאלות המבוארות בנוסח מה נשתנה, ואם שאל התינוק כל השאלות של מה נשתנה אין צריך אומר ההגדה לומר שוב מה נשתנה?

ב. ולהלכה למעשה כתב השו"ע שמצוה להתמיה התינוק עד שישאל מה נשתנה לילה זה, שבנוסח מה נשתנה, ולאחר ששאל התינוק מה נשתנה אין צריך הקורא לחזור ולומר שוב מה נשתנה אלא מתחיל עבדים היינו?

ג. ודע עוד דאין חיוב שכל אחד מהמשתתפים ישאל השאלות של מה נשתנה בפרטות, ודי במה שבמעמד הסדר נשאלת שאלת מה נשתנה ע"י אחד מהמסובין?

א. המבואר במתני' קטז. וכתוב בהגדה שלנו.
ב. פסחים קטז: ד"ה כדי.

ג. מ"ב ס' תע"ב ס"ק נ' וז"ל רוצה לומר שע"ז יתעוררו לשום לב על כל השינויים ומנהגי לילה זה וישאלו שאלות המבוארים בנוסח מה נשתנה, וכו' עכ"ל, וע"ז במ"ב ס' תע"ג ס"ק כ"א.

ד. פסחים קטז. על מתני' מזגו לו כוס שני וכאן הבן שואל אביו ואם אין דעת הבן אביו מלמדו מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות וכו', ופירש רשב"ם כאן במזגית כוס שני הבן שואל את אביו אם הוא חכם מה נשתנה עכשיו שמוזגין כוס שני קודם אכילה, ורבנו קבל מרבו ר' יעקב בן יקר וכן הבן שואל כמו כן בנות צלפחד כלומר דין הוא שהיו שואלים במזגית כוס שני מה נשתנה עכ"ל.

והמתבונן יראה שנחלקו מה נדרש מהבן לשאול, ורבנו יעקב בן יקר ס"ל דצריך שישאל מה נשתנה על כל הדברים המבוארים כפי הנוסח שבידינו והיינו שצ"ל הפעולה של מזגית הכוס לפני האכילה הוא תמה על זה וע"ז משיב לבו לשאול על כל הדברים שבליהל הזה והוא כשיטת התוס' פסחים קטז: ד"ה כדי.

והרשב"ם ס"ל דדי במה ששאל על שינוי אחד שבליהל זה ועל זה אמר התנא וכאן הבן שואל על מה שמוזגין הכוס לפני הסעודה, וכו' כשבליהל על הגש"פ בשם רבנו ישעיה ד"ה מה נשתנה הלילה הזה וז"ל פירש רבנו ישעיה צ"ל זה נתקן עבור מי שאין לו מי שישאל שאילו היה לו בן חכם שהיה שואל לא היו צריכין לאומרו, כי הא דאביי הוה יתיב קמיה דרבה חזא דקא מגביה פתורא פירוש שהיו עוקרין את השולחן, אמר אטו מי אכלין שאתה עוקר את השולחן מלפנינו, אמר ליה רבה פטרן מלומר מה נשתנה ע"ש.

ה. ז"ל הרמב"ם פ"ז הל' ג' וצריך לעשות שינוי בליהל הזה כדי שיראו הבנים וישאלו ויאמרו מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות עד שישאל להם ויאמר להם כך וכך אירע כך וכך היה, וכיצד משנה מחלק להם קליות ואגוזים ועוקרים השולחן מלפניהם קודם שיאכלו וכו', אין לו בן אשתו שואלתו אין לו אשה שואלתו זה את זה מה נשתנה הלילה הזה ואפילו היו כולן חכמים, היה לבדו שואל לעצמו מה נשתנה הלילה הזה, והשת לבו יראה דס"ל דאחר שאלת התינוקות מוטל עליו להשיב להם ויאמר להם כך וכך אירע כך וכך היה, ואינו צריך שוב לומר את נוסח השאלות דמה נשתנה, ואילו בפ"ח הל' ב' כתב ומוזגין כוס שני וכאן הבן שואל ואומר הקורא מה נשתנה

הלילה הזה מכל הלילות שבכל הלילות וכו' ע"ש, ומבואר דלמרות שהבן שאל חזר הקורא ואומר מה נשתנה, ותמה החתם סופר בהגהות על השו"ע ס' תע"ג (אות ח' ה' מכו' ירושלים) וז"ל נ. ב. לשון הרמב"ם וכאן הבן שואל ואומר הקורא מה נשתנה וכו', משמע שהקורא האומר ההגדה יאמר מה נשתנה, ובגמרא פסחים קטז. משמע אם הבן שואל לא יאמר הקורא אלא עבדים היינו עכ"ל, וביותר תמוה דהרמב"ם גופיה סותר למה שכתב בפ"ד דאין צורך לומר שוב את נוסח מה נשתנה. ולאחר העיון נראה דס"ל להרמב"ם דכל הני שאלות המבוארות בנוסח מה נשתנה צריכות להישאל לפני אמירת ההגדה, וכמבואר במהרי"ל הנ"ל הערה י"ט דעל שאלות קאי כל סדר ההגדה, אלא דאין נדרש שיהיה זה ע"י שאלת התינוקות, ודי להם במהש הם תמיהה על אחד מהשינויים הנעשים בליהל הזה, וזה מש"כ בפ"ח ה"ב ומוזגין כוס שני וכאן הבן שואל ואומר הקורא מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שבכל הלילות וכו', והיינו דהתינוק שואל על מה שמוזגין הכוס ואינו שואל כל השאלות של המה נשתנה, ובאופן זה חזר הקורא ואומר מה נשתנה וכו'.

ו. כ"כ השו"ע הרב והמ"ב וכו"ל הערה כ'.

ז. כמבואר בלשון השו"ע ס' תע"ב ס"ז מצוה לחלק לתינוקות קליות ואגוזים וכו' כדי שיראו שינוי וישאלו, ובלשון הרמב"ם פ"ז מחמץ ומצה ה"ג וצריך לעשות שינוי וכו'.

ח. וכו"ל הערה י"ח ע"ש.

ט. כ"כ הרמ"א ס' תע"ג ס"ז וז"ל וכשהבן או האשה שואלת אין צריך לומר מה נשתנה אלא מתחיל עבדים היינו עכ"ל, ומקור הדברים ממנהי"ל הנ"ל הערה י"ט וז"ל ואם שואל אין צריך לומר מה נשתנה ויתחיל עבדים היינו אם ירצה ע"ש, וכו"ל הערה ט"ז, אלא דהרמ"א פליג עליה דמהרי"ל בחדא דבדברי מהרי"ל גופיה מבואר דסגי נמי בתמיה אחת של התינוק על אחד מהשינויים ושוב אין צריך לומר מה נשתנה, והרמ"א ס"ל כדעת התוס' וסיעתם (הנ"ל הערה י"ז) דצריך לשאול כל הד' שאלות, ובכה"ג איירי הרמ"א דהא כתב כשהבן או האשה שואלת א"צ לומר מה נשתנה וכו', ובשאלת האשה ודאי מיירי דשואלת הנוסח המבואר, ובהו כתב רמ"א דאין צריך לחזור ולומר שוב מה נשתנה, אבל אם לא שאלו הד' שאלות של מה נשתנה צריך הקורא לומר מה נשתנה ופשוט.

י. כן מוכח מלשון הרמב"ם הנ"ל הערה כ'.

יראת ה' שורפת את כל היראות

כי אוריש גוים מפניך והרחבתי את גבולך. י"ל מפניך היינו יראת שמים כמ"ש ונעצור תהיה יראתו על פנינו. ולהצדיל יראת הגוים היא יראת ודאגות ממון ושאר תאוות עוה"ז כמ"ש ענבים כסף וזהב ענבים ודאגות עוה"ז. זה"פ כי אוריש גוים מפניך כלומר, והרחבתי את גבולך בהרחבת כמ"ש כי אין מחסור ליראיו. (דברי ישראל - פרשת כי תשא)

מה זה יראת שמים

רבינו מפרש את הפסוק באופן שנרמז בו ב' ענינים. ראשית שע"י יראת שמים נמשך שפע של פרנסה וכמו שכתוב כי אין מחסור ליראיו, ועוד נרמז בו שכאשר יראת שמים מתגברת מאוד בלב האדם ע"ז מסתלקים ממנו יראות אחרות דהיינו שאינו ירא ממקרים אחרים ומחששות שמא יקרה כך או דבר אחר, וא"כ זוהי ההוכחה שהוא ירא שמים לאמיתו כאשר אינו ירא מדבר אחר, ולפי"ז מתבאר הפסוק כך כי אוריש, כאשר יהיו מגורשים, כי הורשה הוא לשון גירוש וסילוק גוים מפניך, כי יש ב' מיני יראות יש יראת שמים שהיא נכרת על הפנים וכמ"ש תהיה יראת ה' על פניכם ויש יראת מדברים גשמיים שאלו הם דברים שהגויים יראים מהם. וזה הפי' כאשר יהיו מגורשים ומסולקים ייראות של גוים בגלל שיש יראת שמים הנכרת על הפנים אזי והרחבתי את גבולך שיהיה לך כל צרכך בריאות.

פחד ויראה גשמית

ואע"פ שנאמנים עלינו דברי רבותינו ואי"צ חיזוק בכ"ז יש תועלת להבין ולדבר מפני מה הוא ומה גורם לו ולכן טוב להסביר למה באמת יראת ה' שורפת ומסלקת יראות אחרות.

ובדרך אחד יש לבאר עפ"י מש"כ בספרים בך בשם הבעש"ט שהקב"ה שולח לאדם בכל זמן רמזים מה נדרש ממנו כעת כדי לעוררו ללכת בדרך הישר מכיון שישנם אנשים גשמיים מאוד צריך לגשם ולהביא להם את הדברים ברמה נמוכה כדי שיוכלו לקבלה ולכן כאשר רוצים מן השמים לעורר משהוא ביראת שמים שולחים לו יראה מגושמת והוא מפחד מחוסר ממון והפסד או מכאב או משודדים, ובאמת שאין שם באמת חשש מאוד גדול אלא מגבירים את הפחד בלבו כדי שמא יזכור ע"ז לפחד מן המנהיג בגדול העושה הכל בכוחו הוא הש"ת.

מה היא הנאה

ונתאר לעצמינו מי שבא לביהכ"נ לעת התפלה שחרית או מנחה והוא בא בפסיעות כבדות ובעצלות וניכר עליו שהתפילה אינה הדבר שהוא הכי מעונין לעשותו עכשיו, ואע"פ שבאמת יש בשמים נחת רוח גדול ועצום בזה שמפנה את זמנו להתפלל

וזה נחשב שם לקרבן גדול אך יש שם רצון שיתגבר יותר ויישב את עצמו לחשוב מעט ברוממות הקל ובזכות הגדולה ששפל אנשים כמותו זוכה לעמוד לפניו ולהתפלל, ואז כשנכנס לביהכ"נ צדה עינו באחד המודעות שם של מאכל או של הנאה מסוימת כגון טיול או עשון והוא דבר שצריך להתאמץ בשבילו ומתעורר בו חשק עז לאותו ענין והוא כבר מתחיל לעשות תוכניות איך יממש לעצמו אחר התפילה את הדבר ההוא, כגון שילך לאיזה מסעדה לקנות אותו מאכל, ולפעמים אפילו צריך לנסוע כרבע שעה לאותו מקום, או שיחפש איך מצטרפים לאותו טיול וזה עצמו דורש בכז"ל למלא טפסים ולעשות רשום ואם בעל נפש הוא, הוא ניזכר ואומר ומה בשביל הנאה כזו שהיא מגושמת כ"כ אני מוכן להתאמץ, על אכ"כ שראוי וכדאי להתאמץ כדי ליהנות משפיות הלב לפני בוראי שהיא הנאה לא פחות ממנה והיא דורשת מאמץ כמו ההנאה האחרת.

הנאה לא מושלמת

וכן היה אצל ר' אלעזר בן דורדיא שהיה רודף אחר הנאות ופעם אחת בא לענין הנאה שרדף אחריו מאוד וכבר הוזיל מכספו כך ארבע מאות זוז בשבילו והתאמץ ללכת במקום רחוק, ואחר כל זה התפשט במקום רחוק, ופגם בכל ההנאה, ובאמת היה יכול להתמין עד שיסתלק הריח ואח"כ ימלא משאלות לבו, אך הוא התבונן איך שאפי' הנאה גדולה אם היא מעורבת בריח מסריח היא פגומה לגמרי, ואם כן גם כשהיא מעורבת בסרחון רוחני הרי היא דבר מאוס ויש כח בידי כל אחד להמנע כל זמן שיש כאן סרחון, והכן שזה היה שליח מאת ה' להזכיר לו דבר זה, ונמצא שאפי' במצב כזה הש"ת לא התיאש ממנו והוא שולח לו הודעות המתאימות לרמתו הרוחנית לחזור למוטב וחזר בתשובה מהר שנקרא שמו רבי.

ולפי"ז מובן היטב שמי שמגביר בעצמו את היראה מן הש"ת בלבבו אין שום צורך להגדיר בלבו יראת הגוים שהיא יראה מפני מחלה או ההפסד כספי, ולא רק שלא מזדמן לפניו דברים מפחידים אלא אפי' אם מזדמנים לפניו הרי אין צורך להגביר את התחושה הזו בלבו וממילא מסתלקים ונשרפים מפני יראת ה' כל היראות.

מנחם משיב נפשי

לרגל יומא דהילולא ה-20 של הרה"ק בעל ה"אמרי מנחם" מאלכסנדר זינ"א, מחותנו של רביה"ק הנחלת דן זינ"א, וחותנו של יבלחט"א כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ננסה ביד כהה לעלות ולו במקצת רסיסי אורה מאורחות חייו והליכותיו בקודש

ההודאה מכל הלב היא רק להשי"ת ולא לזולתו.

עוד יש לומר, שהאדם צריך לדעת שלא רק הטוב הנגלה והנראה הוא טוב אלא גם הרע זה טוב, שהרי הצרות והיסורים ממרקים על החסאים והפושעים כדברי מרן הבעש"ט הק' זי"ע, ששורש הדינים הוא חסד, ולכן צריך להודות על זה. (מפי המשב"ק הרה"ח ר' ירחמיאל מושקוביץ שליט"א)

העיקר הבונה

בברית לנינו בן לחדב"נ מורינו הרה"צ רבי יוסף שיף שליט"א שהתקיימה בערש"ק פר' בא תשס"א לאחר ברכת המזון איחל למחותנו רביה"ק הנחלת דן שבועה"י עוד שנה נהיה כאן בעוד ברית, אבל שזה לא יהיה בערב שבת קודש, ואמר רביה"ק הנחלת דן שיש דיעה בחז"ל שלא יהיה ברית בשבת כיון שצריך לחלל את השבת, אולם בערב שבת מדוע לא, וענה לו האמרי מנחם נז' העיקר שיהיה שמחה, ואפילו בערב שבת, וסיים שאצלו זה היה בחינה של מסירות נפש לבוא לברית.

האמין ולקוות תמיד

היה אברך שנכנס אל רבינו, ושאלו הרבי כמה ילדים יש לו וענה שלושה. הבחין הרבי בפניו כי זה מעט ילדים עבורו, ונפשו כואבת על זה. פתח בדברי חיזוק וכך אמר לו: כתוב אצל אברהם אבינו ע"ה שהשי"ת אמר לו שממנו יהיה עם ישראל אשר לא יספר כחול הים, ואברהם אבינו ע"ה מסתמא חשב לעצמו שבכדי להעמיד כזה עם גדול ורב צריך שיהיו לו לפחות שנים עשר ילדים, אולם נולדו לו שני בנים יצחק וישמעאל, ורק יצחק נקרא זרע של אברהם, אחר כך חשב שאם אין לו י"ב ילדים לפחות אצל יצחק יהיו י"ב ילדים וחיכה לראות, ומה היה בסוף, נולדו לו יעקב ועשיו, ורק יעקב מתייחס ונקרא עם ישראל, ואצל יעקב באמת היו י"ב שבטים ומהם המשיך ופרח עם ישראל לתפארת עד היום הזה. רואים מכאן סיים רבינו את דבריו שהאדם צריך לדעת שאפילו אם יש לו רק מעט ילדים יהיו לו הרבה נכדים וחסדי השי"ת המה לעולם אפילו לאחר זמן מרובה (מפי בעל המעשה שמשמש כמנהל רוחני בא' מהישיבות בארה"ק).

ע"י עבודה ויגיעה זוכה לדרגות נשגבות

לבחור שנכנס אליו וביקש חיזוק אמר לו שרואים מאליעזר עבד אברהם אבינו ע"ה שלמרות שהיה נחות דרגא כעבד, זכה ע"י העבודה והיגיעה שלו להגיע למעלות רמות ונשגבות, עד שזכה להיות דולה ומשקה מתורת רבו אברהם אבינו כדאיתא בחז"ל, וזהו חיזוק גדול לכלל ולפרט כאחד (מפי הרה"ג ר' שמואל יצחק מנחם שאהן שליט"א).

דרך היצר הרע

היה פעם בביהמ"ד שרצה שאיזה אברך יעשה איזה דבר ואותו אברך יצא בכוונה החוצה מחמת סיבה פלונית. לאחר התפילה שעבר לומר "אגוט שבת" שאלו רבינו היכן היה וענה שהיה בחוץ. אמר לו רבינו: היצר הרע משכנע את האדם לעשות הכל בכוונה, וכגון שאינו חפץ לעשות איזה מצוה גורם לו היצר הרע ונותן לו מיד איזה סיבה שיוכל להמנע מעשייתה, חוץ מתפילה שהיא צריכה להיות מיט די רעכטיגע כוונה, שבוה מצליח היצר הרע שיעשה זאת כמצות אנשים מלומדה ויתפלל ללא כוונה.

אנו אומרים בתפילת שחרית 'ואל יאבד גוי אחד'. לכאורה מה כאן הבקשה המיוחדת שעם ישראל ישאר לעולם, והרי אמרו חז"ל שעם ישראל אינו בטל לעולם, כיון שהוא נצח. והנראה לומר שאנו מבקשים שהאחד, היינו מה שבני ישראל שרואים ונמצאים במצב של אחדות הנרמז ב'אחד, שזה ישראל לעולם ולא יתבטל, ושלא יבוא ח"ו לידי מחלוקת ומריבות.

ע"י אמונה זוכה למנוחת הגפוש

בא' משיחותיו בארוחת הבוקר [שזכיתי בס"ד להכין לרבנו כמה שנים פת שחרית] אמר שנפל לו ברעיונו על מאמחו"ל מה היה העולם חסר מנוחה, באה שבת באה מנוחה, וביאר בקודשו שהאדם שחי באמונה הוא יכול להיות רגוע ואינו דואג על העבר וכן אין לו את דאגת המחר מה יהיה ואיך הוא יסתדר, משא"כ האדם אשר אין לו אמונה חושב כל הזמן חשבונות ועולה ויורד איך יסתדר ומה יהיה, וכל הענין של שבת הוא אמונה כדאיתא בחז"ל שמיני מתברכין כל יומי למרות שבהם אין עושים כלום עבור פרנסה וכדומה, ואם כן אם האדם זוכה לבחינה של שבת שהיא אמונה זוכה שתהיה לו מנוחה אמיתית.

אמונה תלוי ומתי

היה אברך שהיה לו בן חולה, ורבינו אמר לו שהוא מחוייב לקחת את הילד לרופא, ואותו אברך לא רצה כל כך לקחתו לרופא, ואמר שיש לו אמונה שכך צריך להיות, ופעם אחת הוסיף שאיזה מקובל יעץ לו לעשות כך. רבינו הטריח עצמו לנסוע לאותו מקובל ולהסביר לו שאסור לומר כאלו דברים, ואכן האברך הכניס את בנו לבית חולים בכדי שיטפלו בו.

היה איזה אברך ששמע מזה ושאל את רבינו מה הסיבה שבאמת זה לא טוב שיאמר שיש לו אמונה שככה צריך להיות, אמר לו הרבי, אם לאדם יש יסורים בעצמו הוא יכול לומר שיש לו אמונה ולכן אינו הולך לרופא, אבל שבנו סובל ויש לו יסורים הוא מחוייב לקחתו לרופא ואינו יכול לתלות זאת באמונה שלו (שמעתי מבצל המעשה).

צריך להאמין שהב' הוא מאת יתברך

בעת שעבר רבינו ניתוח בשנת תשנ"ז, אמר באחד הימים הסבר נפלא על הכתוב הללויה אודה ה' בכל לבב ואלו דבריו: יש לומר שהכוונה היא שצריך להאמין שכל הישועה היא אך ורק מחדש השי"ת, וזהו 'אודה ה' בכל לבב' - אינני אומר שהרופא עזר או פלוני הושיע, רק 'אודה ה' בכל לבב' - שהכל הוא אך ורק הקב"ה, וכל

העיקר לשמח בחור יתום

זמן קצר לפני שהרבי חיתן את א' מבנותיו, נסע כמקובל למקומות הקדושים בגליל לשפוך שיח לפני בורא העולם. היה זה מסע מפרך של יום שלם למירון צפת וטבריה. בערב נערכה חתונה של א' מקהל עדתו [שהיה יתום] הרבי הגיע לחתונה ישר ממסעו כאשר הוא מותש ועייף. למרות תשישותו הוא רקד באותה חתונה במרץ עלומים זמן רב מאוד, בכדי לשמח את אותו בחור. בסיום הריקודים היה הרבי על סף התמוטטות.

השתתפות בצער של השני

אחד האברכים ממקורבי הרבי נסתלקה עליו ילדתו הצעירה ל"ע. הרבי הגיע לנחמו והרעיף עליו טללי תחיה כאשר יצא הרבי מבית האבל, אמר אותו אברך: ראיתי והרגשתי כי הרבי מצטער בצערי כאילו היה זה צערו ממש. אפילו אבי הרי הוא מצטער על שנפטרה עליו נכדתו אך אינו מרגיש את צערי האמיתי, ברם הרבי משתתף ומרגיש את צערי כאילו הייתי צערו ממש.

אוהב אני אותך כמו בן

בהזדמנות אמר לאחד אשר אינו נמנה על קהל חסידיו שנכנס אליו לשאול בעצת קדשו: "תאמין לי אוהב אני אותך ממש כמו בן, תבין את טובתך אני דורש".

מרגיש יותר בצער חבריו

כשנכנס אליו פעם יהודי שבור אשר סיפר את צרתו, בתו וחתנו נפטרו בזה אחר זה והשאירו לו יתומים רבים, נגעו הדברים כל כך לליבו הטהור, שכאשר יצא ממנו אמר רבינו לבנו: "תאמין לי, שכאשר שילכתי את בתי כאב לי הדבר מאוד, אבל יותר מזה כאב לי עכשיו כאשר יהודי סח את צרתו בפטירת בתו", ממש לא יכול רבינו להירגע אף כעבור תקופה ארוכה (מפי אבי מורי הרה"ח רמ"א מקובר ז"ל) כשחלה אנושות אחד מחסידיו אלכסנדר ונמשכה אצלו המחלה כמה חודשים, אמר פעם כבדרך אגב: "שבועות שאני יכול לישון בלילה מרוב דאגה".

מאחדות אין יכולים להפסיד

היה פעם שאמר לבחור אחד, שיחליף את מלבושו, והוסיף שיכול להיות לו ע"ז תוספת יראת שמים, והמשיך לומר שזה לא המחייב שיהיה לו יראת שמים, אבל יש לו סיבה מיוחדת שרוצה שיחליף את מלבושו, ואמר לו לומר לאביו שמוזה שיהיה באחדות שילך כמו כולם אין יכול להפסיד אלא רק להרויח.

הדבר הראשון הוא אחדות

כתיב החודש הזה לכם ראש חודשים. לכאורה צריך ביאור מדוע חודש ניסן הוא החודש הראשון ולא חודש אחר, והסביר רבינו, שהמזל של חודש ניסן הוא טלה, ולטלה יש מעלה של אחדות כמו שכותב המדרש שכשאחד מהם חסר משהו כולם מרגישים בחסרונו, ולכן חודש ניסן נבחר להיות החודש הראשון, לרמז שהדבר הראשון במעלה הוא אחדות ואהבת ריעים באמת (הובא בספח"ק "מאמרים ואגרות" - בו נלקטו שיחותיו הק' בעיני חינוך).

אנו מבקשים שהאחדות תשאר תמיד

一